

UNIwersytet Warszawski

Rzeczniczka akademicka ds. studenckich i pracowniczych
dr Anna Cybulko

Warszawa, dnia 4 listopada 2020 r.

Rekomendacje Rzeczniczki Akademickiej (Ombudsman) i Głównej Specjalistki ds. równouprawnienia na UW w sprawie wykorzystania symboli w przestrzeni akademickiej

Poniższe rekomendacje opierają się na przykładzie znaków i symboliki związanej ze Strajkiem Kobiet, jednak pragniemy podkreślić, że mają zastosowanie nie tylko w tym przypadku. Kluczową kwestią jest możliwość zachowania standardów debaty akademickiej, w której ścierają się różne poglądy, ale odbywa się to z poszanowaniem różnorodności, jak również w oparciu o wiedzę naukową – a nie na przykład w oparciu o stereotypowe wyobrażenia.

Z uwagi na fakt, że w ostatnim czasie do biur uniwersyteckich zajmujących się równością i przeciwdziałaniem dyskryminacji oraz rozwiązywaniem konfliktów spływa wiele skarg i zapytań związanych ze Strajkiem Kobiet, prezentujemy zasady, które przyjął Uniwersytet Warszawski w tej sprawie.

Symbol Strajku Kobiet, pojawiający się jako tło zajęć, baner, plakat widoczny w kamerze, znaczek przy zdjęciu profilowym etc., powinien być odbierany jako manifestacja pewnych poglądów i związanych z nimi wartości. Tego typu symbole, o charakterze politycznym czy też religijnym, były od zawsze dostępne w przestrzeni akademickiej i jako takie nie były negowane (znaczek Solidarności, znaki przynależności do organizacji studenckich lub związkowych, etc.). Manifestacja poglądów sama w sobie nie ma charakteru dyskryminującego lub wykluczającego, nie stanowi też zachęty do dyskryminacji. Jest elementem dozwolonej debaty akademickiej, która zakłada swobodę prowadzenia dyskusji z poszanowaniem różnorodności stanowisk jej uczestników. Z tej zasady wyłączone są zatem przypadki, w których symbole odnoszą się do przekonań mających na celu wykluczenie.

Oznacza to, że wykładowcy wykorzystujący znak Strajku Kobiet do zaznaczenia swoich przekonań powinni zadbać o to, by nikt ze studentów nie poczuł się wykluczony – np. poprzez podkreślenie zgody na różnorodność poglądów oraz oferowanie przestrzeni do dyskusji akademickiej. Natomiast wykładowcy nie identyfikujący się ze Strajkiem Kobiet nie mają prawa wykluczać ani karać żadnego ze studentów ze względu na wykorzystanie tego znaku, ponieważ nie ma do tego żadnych podstaw.

Solidarność z wartościami wpisanymi w ruch Strajku Kobiet mieści się w obszarze wartości, jakie reprezentuje nasza uczelnia, a także wiele innych polskich uczelni, których rektorzy zabrali głos w sprawie oraz wprowadzili, tak jak UW, godziny rektorskie. Uniwersytet Warszawski wsparł osoby biorące udział w protestach poprzez szereg działań – pozostawienie bramy UW otwartą, zaoferowanie

wsparcia prawnego i psychologicznego. Jest to wyraz odpowiedzialności i troski UW wobec swojej społeczności.

Warto zauważyć, że niektóre wydziały UW zabrały głos w sprawie, wyrażając poparcie dla protestujących i oburzenie treścią i trybem wprowadzenia zmian prawnych oraz narażania zdrowia obywateli i obywateli (Rady Wydziałów: Biologii, Pedagogiki, Psychologii, Socjologii, kolegia dziekańskie Wydziału Nauk Politycznych i Spraw Międzynarodowych, Wydziału Nauk Ekonomicznych, Wydziału Archeologii, a także pracownicy i pracownice IEiAK UW, Instytutu Historii Sztuki i WSNSiR). Jest to zatem temat istotny dla społeczności akademickiej – nie tylko dla poszczególnych jej członków, ale również dla ciał koleżeńskich.

Decyzje podejmowane przez Uniwersytet Warszawski trzeba rozpatrywać w szerszym kontekście debaty akademickiej. Warto podkreślić, że postulaty Strajku Kobiet odnoszą się do istniejącego problemu społecznego, który został zauważony i dość jednoznacznie skomentowany przez najważniejsze gremia naukowe w Polsce – KRASP, towarzystwa naukowe oraz komitety naukowe PAN.

Apel KRASP

Stanowisko KRASP

Wspólny Apel KRASP RGNiSW PAN PSRP KRD

Stanowisko Polskiego Towarzystwa Socjologicznego

Stanowisko Polskiego Towarzystwa Etycznego

Stanowisko Komitetu Bioetyki przy Prezydium PAN

Stanowisko Komitetu Psychologii PAN

Stanowisko Komitetu Sociologii PAN

Stanowisko Komitetu Nauk Demograficznych PAN

W sprawie używania symbolu Strajku Kobiet w edukacji wypowiedział się także Rzecznik Praw Obywatelskich, zwracając uwagę, że prawo do wyrażania swoich poglądów jest zgodne z art. 54 ust.1 Konstytucji RP.

Jednocześnie pragniemy zapewnić, że każde zgłoszenie wykluczania osób z zajęć, czy z powodu używania symbolu Strajku Kobiet, czy też z powodu wyrażania krytycznej opinii na temat tego symbolu, zostanie potraktowane poważnie, a Rzeczniczka Akademicka podejmie pomoc interwencyjną.

Z poważaniem,

UNIWERSYTET WARSZAWSKI
RZECZNIKA AKADEMICKI

dr Anna Cybulko
Rzeczniczka Akademicka

UNIWERSYTET WARSZAWSKI
Główna Specjalistka ds. Równouprawnienia

dr hab. Julia Kubisa
dr hab. Julia Kubisa

Główna Specjalistka ds. równouprawnienia na UW